

Izbija vesnik dan rassan sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave
Telephone, Rockwell 4904

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXXV. Cena lista je \$8.00. Entered as second-class matter January 14, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., ČETRTEK, 19. OKTOBRA (OCT. 19), 1944 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 205

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Velika ameriška ofenziva proti Japoncem na Pacifiku se nadaljuje

Ameriški bombniki izvršili nove napade na Filipinske otoke in Formozo, japonsko otoško trdnjavo. Admiral Nimitz naznanil okupacijo otokov Karolinske grupe. — Nova ruska ofenziva, usmerjena proti osrčju Vzhodne Prusije, v razmahu. Sovjetske čete počistile ozemlje na južozapadni strani Rige, glavne mesta Latvije. Štiri tisoč Nemcev padlo v bitki z Rusi in partizani v Belgradu. Nove britske čete se izkrcale v grški luki. Ankara poroča o evakuaciji nemških čet iz Soluna

Pearl Harbor, Havaji, 18. okt. — Največja ameriška ofenziva na morju in v zraku proti japonski sili na Pacifiku, ki se je pričela pred devetimi dnevi, se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Ameriška bojna letala so danes spet metala bombe na Manilo, glavno mesto Filipinskih otokov, na letališča v bližini in vojaške naprave na Luzonu. Radio Tokio pravi, da japonski vojaški in mornarični krogi stalno opozarjajo na nevarnost ameriške invazije Filipinskih otokov.

Pearl Harbor, Havaji, 18. okt. — Ameriški bombniki še vedno bombardirajo Filipinske otoke, poroča admiral Chester W. Nimitz. On je prej naznanil, da so japonske bojne ladje pobegnile iz vodovja pri Formozii, otoški trdnjavi v bližini kitajskega obrežja, kjer je zbrana ameriška pomorska sila. Japonci niso hoteli tvegati spopada s to silo iz bojzani pred porazom.

Ameriška veleletala tipa B-29 so ponovno metala bombe na vojaške naprave na Formozii. Nimitz poroča, da so ameriški letalci v zadnjih treh dneh sestrelili 160 japonskih letal. V operacijah, ki so se pričele pred sedmimi dnevi, so Američani zadali strahovite udarce japonski letalski sili. Japonske izgube znašajo najmanj 843 letal.

Radio Tokio še vedno poveljuje briljantne vojne uspehe, katere je izvojevala japonska pomorska in letalska sila pri Formozii in Filipinih, in poudarja, da bo ameriško bojno brodogojstvo kmalu razpršeno in uničeno.

Admiral Nimitz poroča, da so se ameriške čete izkrcale na otokih Karolinske grupe med Guamom in Palausom. Zasedle so otoke Mogmog, Potengeras, Asor, Sorlan in Ulithi. Slednji otok je dolg 19 milj in širok deset milj in je služil Japoncem kot mornarična baza.

Ameriški letalci so napadli japonski motorni konvoj na otoku Mindanao, Filipini, in ga uničili. Bombe so razbile 62 tovornih avtov in šest vojaških avtomobilov.

London, 18. okt. — Berlin je naznanil novo rusko ofenzivo, usmerjeno proti osrčju Vzhodne Prusije. Tretja sovjetska armada je začela prodirati proti Istenburgu, mestu, ki leži 37 milj znotraj Vzhodne Prusije.

Moskva molči o ofenzivi na tej fronti, naznanila pa je bombe napade na Istenburg, Gumbinnen in Stalluponen, pruska mesta. Del ruske sile je dospel do meje Vzhodne Prusije zadnji teden. Berlin poroča, da se je ruska ofenziva pričela v ponedeljek.

Uradni komunikacije, objavljen v Moskvi danes zjutraj, pravi, da so Rusi počistili ozemlje na južozapadni strani Rige, glavne mesta Latvije in luke ob Baltičnem morju. Ostanke nemške sile so bili poginili v kot med Ruskim zalivom in tem morjem.

Konfuzija na Ogrskem še zadržuje razplet vojnih operacij tamkaj. Rumunsko vrhovno poveljstvo, čigar čete pomagajo Rusom, omenja bitke na južno-

FRANCOSKI KVIZLINGI PRED SOBIŠČEM V PARIZU

Generali, častniki in umetniki obtoženi
SEST INDUSTRIJCEV ARETIRANIH

Paris, 18. okt. — Člani posebnega sodišča, ki je bilo ustanovljeno zadnji teden, so imeli prvo sejo v justični palači. Pred tem sodiščem se bodo vršile obravnave proti kvizlingom in onim, ki so sodelovali z Nemci v času nacistične okupacije Francije.

Predsednik sodišča je Jules Pailhe. On je naznanil, da se bodo obravnave pričele prihodnji ponedeljek. Posebno sodišče ima 80 tajnikov, 30 zapisničarjev in čez sto porotnikov. Prvič v zgodovini sta med porotniki dve ženski.

Prvi pride pred sodišče Georges Suarez, urednik in direktor lista Aujoud'hui. Obravnava proti njemu bo trajala dva dni. Potem pridejo pred sodišče general Pinsard, poveljnik protiboljševiške legije, in trije drugi vojaški častniki, ki so obtoženi umora Georgesa Mandela, bivšega notranjega ministra.

Nadaljnji obtoženci so Stéphane Luzanne, urednik lista Le Matin, ki je bil dolgo navdušen zagovornik prijateljstva med Francozji in Ameriko, ki pa se je postavil na stran Nemcev kmalu po okupaciji Francije; Robert Brasillach in Claude Meaumont, urednik Nemeckem naklonjenega lista Suis Paris; Paul Chack, pisatelj in predsednik protiboljševiške organizacije; Gui Zuccarelli, izdajatelj in urednik lista Les Nouveaux Temps; Germaine Lubin in Marq Marquet, operna pevca. Filmski igralec Maurice Chevalier, ki je bil več let v Ameriki, je bil zaslišan in oproščeno, ko je dokazal svojo nedolžnost. Letalski minister je naznanil aretacije šestih industrijcev na obtožbo izdajstva. Ti so Andre Lemercier, Marius Bernard, Charles Legal, Rene Devalat, Roger Doussin in D. Helfer.

Nemci naj se uprejo zavezniškim odredbam

London, 18. okt. — Nemški tisk je pozval ljudi v krajih, katere so zasedle zavezniške čete, naj se upirajo odredbam zavezniškega poveljstva, ki so v bistvu uvod v zasuženje nemškega ljudstva. Minister nacistične propagande Goebbels je v članku v listu Das Reich dejal, "da mi se bomo borili brez prizanašanja ogledajo na to, koliko časa bo trajala vojna. Borba se bo nadaljevala toliko časa, da bomo prisilili sovražnika v sklenitev miru." To je bil odgovor generalu Eisenhowerju, vrhovnemu poveljniku zavezniških armad v Evropi, da se morajo Nemci v zasedenih krajih pokoriti vsem odredbam zavezniških vojaških oblasti.

Unija ADF zmagala pri volitvah

Chicago, 18. okt. — Krajevna unija Zveze strojnikov, ki spada v Ameriško delavsko federacijo, je zmagala pri volitvah v tovarni Diesel Equipment Corp. Dobila je večino glasov in s tem postala predstavnica vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih.

Clani grške vlade na poti v Atene

Rim, 18. okt. — Člani grške ubožne vlade, katere predsednik je G. Papandreu, so odpotovali v Atene, glavno grško mesto, ki je bilo osvobojeno zadnji teden. V Atene jih bo pripeljala grška krizarka Averoff. Člani ubožne vlade so bivali v Londonu in Kairu, Egipt, ko je bila Grčija pod kontrolo nemške okupacijske sile.

Argentinska vlada zatrla osiščna lista

Buenos Aires, Argentina, 18. okt. — Vlada je storila korake, da nevturalizira osiščno propagando v Južni Ameriki. Zatrla je nemški list La Plata Zeitung in italijanski dnevnik Mattino d'Italia.

Domače vesti

Novi grobovi v Minnesoti
Duluth, Minn. — V bolnišnici v tem mestu je umrla mrs. J. Hutar iz Elyja, kjer je živela 42 let. Rojena je bila na Vrhniki, Notranjsko, leta 1883. Zapuška štiri poročene hčere, tri sипove, pet bratov in dve sestri. — Na svojem domu je umrla Olga Snyder, stara 55 let in rojena v Jugoslaviji. V Duluthu je živela 25 let. Zapuška štiri poročene hčere, sina pri vojaki (na Pacifiku) in pet vnukov. — V Evelethu je umrl Primož Petrich, star 66 let. Zapuška žena, štiri poročene hčere, šest sinov (enega v vojni v Italiji), dve sestri, dva brata in 19 vnukov.

Vesti iz Detroita

Detroit. — Mary Debelak, farmarica iz Roselanda, Kansas, je tukaj na obisku pri svojih otrokih in bratu, Franku Padarju, bivšemu Kansasčanu. — Na dopustu je bil E. S. Watko, član društva 564 SNPJ, ki služi kot rezervni častnik pri obrežni straži. — Frank Stimac, tudi član istega društva, se nahaja v bolnišnici v Great Lakesu že od meseca maja radi poškodbe, ki jo je dobil v žogometni igri. — Kate Krainz, znana dopisovalka Prosvete in članica društva 121 SNPJ, se je morala podvreči operaciji. — V bolnišnici se nahaja tudi Frank Poisel, bivši Calumetčan in član društva 121.

Is Clevelanda

Cleveland. — Družina Eli Zorich iz Collinwooda je bila uradno obveščena, da je bil njen sin Cpl. Emil Zorich 22. sept. težko ranjen na Holandskem. V armadi je od maja 1942 in preko morja sedem mesecev. Dva njegova brata služita pri mornarici. — John in Mary Kaučić sta prejela obvestilo, da je njun sin Pfc. Laddie Kaučić pogrešan v Italiji od 16. sept. Star je 19 let, v armadi od oktobra 1943 in preko morja od meseca marca. Zadnje pismo je pisal 9. sept. — Matilda Zupun iz Collinwooda je prejela obvestilo, da je bil njen sin Pvt. Stanley Zupun težko ranjen v Nemčiji 20. sept. Star je 39 let in ima 18-letno hčer. Njegova sestra Virginia je pri WAVES v Oklahomi. — Žena Pvt. Rudyja Korena je bila obveščena, da je mož pogrešan v Nemčiji od 21. sept. Star je 28 let, pri vojaki od letošnjega januarja in preko je bil poslan pred par meseci. Pisal je iz Francije 11. sept., da je na poti v Belgijo. On je edini sin mrs. Mary Koren iz Collinwooda.

Britski tisk bojkotira unije

Citrine obsodil vodilne liste
London, 18. okt. — Walter Citrine, podpredsednik vlade in tajnik Kongresa britskih strokovnih unij, je obsodil vodilne angleške liste zaradi bojkotiranja zborovanja svoje organizacije, ki se je pričelo v Blackpoolu. On je namignil, da se bodo unije maščevale nad listi.

Samo Daily Herald, glasilo delavske stranke, komunistični Daily Worker in dva druga leviciarska lista so poslali poročevalce na zborovanje.

Polg vodilnih listov bojkotirajo zborovanje štiri velike častniške agencije. Konflikt je nastal, ko so predstavniki britskih unij sprejeli resolucijo, da nima noben poročevalec, ki ni član unije častničarjev, pravice vstopa v dvorano, kjer se vrši zborovanje. Izdajatelji listov trdijo, da je resolucija v bistvu kršenje svobode tiska. Citrine je dejal, "da bomo pozorno opazovali zdržanje vodilnih listov namram zborovanju britskih strokovnih unij."

Roosevelt zagovarja varnostni načrt

Predsednik udaril po nasprotnikih
Washington, D. C., 18. okt. — Predsednik Roosevelt je na sestanku s častnikarji dejal, da bo odločno zagovarjal načrt, sprejet na konferenci reprezentantov štirih velesil v Dumbarton Oaksu, glede ustanovitve svetovne organizacije za vzdrževanje miru in zaščito miru v poveljni dobi in kooperacijo med državami v okviru Združenih narodov.

Predsednik je oplazil one, ki skušajo izzvati konflikt glede detajlov, ignorirajo pa temeljne točke in cilje načrta. Ti hočejo vedeti, ali bodo delegatje nosili cilindre, kakšno obleko bodo nosile ženske in druge malenkosti prezirajo pa glavne namene, ki o preprečenju tretje svetovne vojne.

Roosevelt je namignil, da bo odgovoril nasprotnikom ustanovitve svetovne organizacije v svojem govoru v New Yorku prihodnje sobote. On bo nastopil pred člani Ameriške zveze za zunanje zadeve.

"Načrt osvojen na konferenci reprezentantov velesil, morda ne bo mogel vedno vzdrževati miru," je dejal Roosevelt. "Kljul temu je korak naprej v prizadevanjih za dosego glavnega cilja, ki je preprečenje vojne. Kot nalt ne bi smel biti tarča kritike malenkostnih ljudi."

Murray hvali Hillmanov odbor

Ta igra važno vlogo v volilni kampanji

Trenton, N. J., 18. okt. — Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, je v svojem govoru v tem mestu pohvalil odbor za politično akcijo, čigar načelnik je Sidney Hillman, predsednik unije Amalgamated Clothing Workers.

Murray je poudaril, da je bil odbor ustanovljen z odobritvijo članov eksekutive CIO in da igra važno vlogo v sedanjih volilni kampanji. On je odločno zavrnil obdolžitve voditeljev republikanske stranke, da je odbor orodje komunistov.

"Jaz prevzamem odgovornost za ustanovitev odbora," je dejal. "Ta je izvršil veliko delo, da seznanili ameriško ljudstvo z dejstvi. Na to delo sem ponosen."

New York, 18. okt. — Sidney Hillman je udaril po gvernerju Thomasu E. Deweyju, predsedniškemu kandidatu republikanske stranke, kakor tudi po drugih voditeljih te stranke. Očitil jim je, da niso storili še ničesar za izboljšanje položaja zamorcev, za katerih glasove so potegujejo v volilni kampanji.

Hillman je dejal, da so republikanci v kongresu podpirali reakcijo v boju proti odpravi volilnega davka v južnih državah, ki odvzema volilno pravico zamorcem. Dewey kot gverner ni storil nobenega koraka za odpravo zastopavanja zamorskih delavcev v newyorških industrijah.

Due vozniki uniji zastavkali

Chicago, 18. okt. — Dve vozniki unije, včlanjeni v Ameriški delavski federaciji, sta odklicali stavko proti Reid Murdoch & Co., ki je ustavila transportacijo konzerviranih živil. Joseph Jacobs, odvetnik unij, je dejal, da je bila stavka oklicana v znak protesta proti šikaniranju voznikov. E. R. McDonald, član upravne biroja federalnega delavskega departmanta, skuša izravdati konflikt.

VEČ OGRSKIH GENERALOV SE PRIDRUŽILO RUSOM

Prva armada prodira proti Budimpešti
BITKE Z NEMCI V MNOGIH KRAJIH

London, 18. okt. — Uradna nemška častniška agentura DNB je potrdila poročila iz nevtralnih virov, da je več ogrskih generalov dezertiralo in se pridružilo ruski armadi, zaeno pa je naznanila, da sta bila poveljnika iveh ogrskih armad odstavljenata. General Bela Miklos von Dalnok, poveljnik prve ogrske armade, in člani njegovega štaba, o dezertirali. Poročila pravijo, la ta armada prodira proti Budimpešti z namenom, da strmo glavi lutersko vlado, katere predsednik je Ferenc Szalasi, vodja ogrskih nacijs, ki drže glavno mesto.

Radiopostaji v Berlinu in Budimpešti oddajata uradna poročila, da zaključena dejanska potožaja na Ogrskem, toda vse kaže, da je ogrska oborožena sila v revoltili. Szalasijeva vlada, ki je nasledila režim admirala Horthyja, je apelirala na dezerterte, naj se vrnejo na svoje poličije v prihodnjih 48 urah.

Horthy je apeliral zadnje neležjo na zavezničke za sklenitev remirja, nakar je bil odstavljen. Trdi se, da je bil aretiran in odveden v Nemčijo.

Dr. Paul Schmidt, besednik nemškega zunanjega urada, je dejal, da so Nemci vedeli o Horthyjevih naporih, da se Ogrska umakne iz vojne. Storili so takoj potrebne korake in Ogrska je zdaj pod njihovo kontrolo.

Moskva poroča, da se Szalasijevo režim zanaša na Himmlerjeve gestapovce in nemške elite garde, da ga bodo vzdrževali na krmilu. Vsa znamenja kažejo, da bo padel kljub podpori s strani nemške sile.

Radijsko poročilo iz Bruslja, Belgija, omenja masne dezertercije ogrskih vojakov in bitke med Madžari in Nemci v več krajih.

Brezposelnost po zmagi v Evropi

Pet milijonov bo izgubilo delo

Washington, D. C., 18. okt. — Urad za vojne informacije (O. W. I.), čigar načelnik je Elmer Davis, je napovedal razvrnanost v civilnem življenju po porazu nemške sile v Evropi. Vojne industrije bodo odsvovile okrog pet milijonov delavcev in vzelo bo več mesecev, preden bodo ti dobili delo v drugih industrijah.

Davis je dejal, da bo produkcija bojnega materiala padla za najmanj 50 odstotkov po porazu Nemčije. Vzelo bo najmanj šest mesecev, preden bodo industrije, ki so zdej udeležene v produkciji bojnega materiala, preurejene za produkcijo civilnih potrebščin. Najbolj bodo prizadeta središča vojnih industrij.

Nevarnost inflacije se bo povečala, če bodo regulacije glede kontrole cen razveljavljene. Produkcija potniških avtomobilov bo dosegla število 2.500-300 šele po petnajstih mesecih zaključena vojne v Evropi. Le malo številov novih avtomobilov bo na razpolago v prvih šestih mesecih po končanju vojne.

Med živili, ki ostanejo na listi odmerkov, bodo boljji kosi mesa, sladkor, maslo, maščobe in sir. Vlada bo morala podpirati cene poljedelskih pridelkov najmanj dve leti po zaključanju vojne. Racioniranje avtnih obohod bo morda preklicano tri mesece po končanju vojne v Evropi in odmerki gasolina bodo postopno zvišani.

Glasovni iz naselbin

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNICE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Združene države (raven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; na Chicago in okolico Cook Co., \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$6.00. Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$6.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. Rokopisni dopisov in nenarodnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s Hatomi:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Zadružni kongres

Kongres Ameriške zadružne lige, ki se je vršil zadnji teden v Chicagu, je bil na vsej črti manifestacija sijajnega napredka, ki ga doživlja to gibanje zadnja leta. Ni še posebno veliko let, ko so se konvencije zadružne lige vršile v malih dvoranah s sto, dve sto sedeži, toda bile so še polovico prazne. Gibanje je bilo pač šibko in še tisto večinoma izven lige. Ampak dr. James P. Warbase je vztrajal pri svojih sanjah in pridno oznanjal veliko zadružno idejo. Onih par ducatov delegatov, ki so prihajali na konvencije zadružne lige, je navdušil, da so nadaljevali z delom leto za letom. To delo je bilo silno težko in počasno, kajti o zadružnem napredku v tej deželi skoraj ni bilo govora dolga leta.

Letos je imel dr. Warbase—Debs ameriškega zadružnega gibanja—to zadoščenje, da je videl na tem kongresu okrog tisoč delegatov. Imel je priliko, da je lahko opazoval pol ducata ali še več zborovanj, ki so se vršila istočasno v raznih dvoranah hotela Morrisona.

Skopi šest dni je bil ta hotel pravi čebelnjak zadružnih sej, predavanj, shodov, razprav in „luncheonov“, na katerih so vedno imeli tudi govornika. In razpravljali so o številnih zadružnih problemih—o potrebi zadružnega razvoja po mestih, o vlogi, ki naj jo na tem polju vrši organizirano delavstvo, o pojovnih financah, o pojovnem planiranju, o pojovni trgovini, o zadružni vzgoji, o oglaševanju, o zainteresiranju mladine v gibanje, o računovodstvu, o opremiti trgovin, o gradnji zadružnih stanovanj, o kreditnih unijah, o zadružni medicini, o delavskem problemu, o širjenju zadružništva med cerkvenjaki, o zainteresiranju žen v gibanje, o svetovnem zadružništvu.

Razpravljali so o vseh teh točkah, o vsakem vprašanju separatno, vmes pa so imeli skupne seje ali zborovanja, na katerih so bile v izpiski podane diskuzije in priporočila v svrhu končne odločitve. In podanih je bilo nebroj dobrih idej in priporočil, kajti nastopilo je 82 referentov in govornikov.

Čikaški zadrugarji so poskrbeli tudi za razvedrilo delegacij. Priredili so veliko dramsko predstavo zgodovinskih slik pa plesov in banket. Slavnostnega banketa v proslavo stoletnice zadružnega gibanja se je udeležilo preko tisoč oseb. Glavni govornik je bil zvezni sodnik Thurman Arnold, bivši načelnik oddelka justičnega departmanta za „razbijanje trustov“. Tudi na tem banketu je govoril o monopolih—proti monopolom.

Navajal je, kako ovirajo produkcijo zato, da drže cene kvisku. Navedel je marsikaj primer—na primer plastični material, iz katerega delajo plate za zobove, prodajajo po \$46 funt, dasi bi ga lahko prodajali po pet centov in še delali dobiček. To raketirstvo jim omogoča monopoliranje patentov. V ta namen so velike korporacije zvezane tudi mednarodno v kartelih. In temu pravijo—„svobodno podjetništvo“.

Sodnik Arnold je kljub temu za „free enterprise“ in seveda tudi za zadružništvo, le truste in monopole boče razbiti. V Ameriki „razbijajo“ truste že več kot 50 let, toda so vsako leto večji in močnejši. Še večji in močnejši pa bodo po tej vojni.

O tem vprašanju je bila tudi razprava na tem kongresu. Prišli so do sklepa, da bo truste in monopole močnejši razbiti le z zadružno trgovino. V ta namen je bil predložen načrt za ustanovitev mednarodne federacije velenakupnih zadružnih zvez.

Namen te mednarodne veletržne združbe bi bil dvojen: Na eni strani bi pospeševala mednarodno zadružno trgovino, na drugi pa pobijala mednarodne kartele. V prvem bo gotovo uspeh, kajti zadružno gibanje v raznih deželah je že tako ogromno, na primer v Angliji in skandinavskih deželah, in gotovo se bo po vojni zopet naglo razvilo širje Evrope, da je mednarodna zadružna trgovina realna potreba. In potrebuje je tudi ameriško zadružništvo, ki postaja sila že tudi na polju oljne produkcije in izdelovanja gasolina in strojnega olja.

Toda kako daleč bo moglo zadružništvo kljubovati mednarodnim kartelom in domačim monopolom, je vprašanje. V bližnji bodočnosti vsekakor ne dosti, možnost pa je za daljšo dobo—50 ali sto let. Zadružništvo ima to lastnost, da se iz malega razvija v veliko, in to povsem smoteno. In ker ima to lastnost, da se zna praktično udeleževati in razvijati, zna v prihodnjih 50, 100 letih postati dominantna svetovna gospodarska ustanova. Zadružništva se namreč opirajo tudi azijski narodi, ki imajo s kapitalizmom in imperializmom bridke izkušnje.

Ta kongres je tudi razpravljajal in sprejel načrt za ustanovitev lastne finančne institucije. Njena naloga bo, da bo omogočala velenakupnim zadržugom, kakor tudi produkcijskim zadružnim podjetjem priti do zadostnega in cenenejega kapitala. Stvar je dobro zamisljena in veliko obetajoča. Pozneje bodo skušali ustanoviti tudi krajevne ali pokrajinske finančne združbe, ki bodo služile izključno zadružnemu gibanju. Govorili so tudi o ustanovitvi zadružne zavarovalnice za premičnine in nepremičnine, in menda tudi za druge panoge. Farmerji v Ohiu in Indiani, organizirani v Farm Bureau Federation, imajo sploh že zelo močno zadružno avtno zavarovalnico.

Tako se zadružno gibanje tudi v tej deželi smoteno razvija. Sicer ima še veliko nedostatkov in na splošno je tudi konservativno. Mnogim je zadružna ideja le v „dividendah“, ki jih prejmejo kot odjemalci. To je sicer važno, ker tukaj se odpravlja profinitni sistem, ampak važna je tudi idejna stran zadružništva.

K zaključku naj omenimo, da snuje avtna unija CIO velikopotezno načrte za razmah zadružništva v Detroitu. V načrtu imajo zadružno korporacijo, ki bo gradila zadružna stanovanja in vodila razmah zadružništva v raznih panogah—v prodaji pohištva, premoaga, gasolina, avtov etc. Poročilo delegacije te unije na delavsko-zadružni anketi je bilo najzanimivejše.

MLADINSKI PEVSKI ZBOR SDD

Cleveland, Ohio.—Potrebno in razveseljivo je, da se uči naša mladina slovenskih pesmi, zato je tudi prav tako potrebno, da podpiramo in povečamo naš mladinski zbor, ki bi bil v čast celi nasebini. Zbor obstoja že deset let in je prepel je dosti slovenskih pesmi na naših odrih, zato upam, da si boste vzeli vsi ta moj dopis k srcu ter delovali na to, da pomnožimo naš mladinski zbor, da bo ojačen in povečan obhajal 15. letnico svoje-ga obstoja.

Ob zadnji spomladanski prireditvi smo prejeli čestitke od naših fantov, ki se danes bojujejo za demokracijo in svobodo in ki so bili prej dobri in marljivi pevci našega zbora.

Odbor je vedno pripravljen sprejeti vsakega otroka, kakor tudi starše. Odbor si prizadeva povečati zbor ter dvigniti slovensko pevsko kulturo. Zato bo vedno skrbel, da bodo otroci pod dobrim vodstvom in nadzorstvom. Odbor se ne poteguje za nobeno politično stran in pravico do vstopa ima vsak otrok.

Mladinski zbor podpira vse kulturne ustanove, nabavlja si je mnogo vojnih bondov ter deluje tudi za korist Slovenskega delavskega doma. Voditeljica tega zbora bo dobro poznana mrs. A. Artel-Cech, ki je dokazala že pri zadnjem koncertu, da je priljubljena otrokom ter vsem ostalim, kar bo tudi v bodoče.

Dalje naznanjam, da smo dobili pri zboru dobro pomoč v osebi mrs. Vadnal, ki bo tudi gledala in skrbela, da bi se naš zbor povečal in čim bolj izpopolnil. Ne smem pozabiti omeniti tudi našega pionirja in učitelja dramatike mr. Johna Steblaja, ki je vedno poskrbel, da je vsaka prireditve dobro uspeła.

Vsi ti zaslužni ljudje so pripravljeni pomagati našemu mladinskemu zboru, za katerega živ-tvujejo čas in denar.

Zbor bo priredil svoj koncert 14. januarja l. 1945, za katerega so se pevske vaje že pričele. Vaje so vsak ponedeljek zvečer ter se prično ob 8:30. Vpišite se danes svoje otroke k mladinskemu pevskemu zboru SDD. Vsak otrok je dobrodošel! Da nepozabim, 19. novembra pa zbor priredi ples.

Na svidenje pri zboru!

John Šorc.

PRISPEVKI ZA STARO DOMOVINO

Wilkes Barre, Pa.—Tukajšnji odbor „Anthracite Committee of South Slavic Americans“ podaja poročilo o prispevkih za Jugoslavijo. To poročilo bi imelo biti objavljeno že pred časom, toda nismo imeli urejena vsa imena tistih, ki so prispevali denar na shodu. Ako je kaj pomote v tem poročilu, prosimo prizadete, da nam to sporoče in bomo popravili.

V Luzernu in Wilkes Barru so nabirale prispevke Mary Borich, Slavka Bučan, Stela Vratarič, mrs. Maticic, Stela Kogoy Britz in Milč Sodnik. Nabrale so lepo vsoto, in sicer \$255.35.

V Hazletonu pa so nabirali prispevke Bozo, Stana in Mari-ca Masanovich ter nabrali \$87.35. Skupaj so torej nabrali \$342.70.

Ob priliki shoda pa so darovali sledeči:

Po \$15: Bozo Masanovich.

Po \$10: Frank in Stela Vratarič, Joko Vujačić, Nick in Mary Borich, Steve Sekunda in Milo D. Djonovich.

Po \$7: William Christ.

Po \$5: Joseph Barlot, Peter Lesevich, Philip Vukmirovich, Ivo Vučkovic, John Kogoy, Vaso Masanovich, Savo J. Masanovich, Peter Vukmirovich, Christ Salenoff, Nick Dreum, Nick Vujevich, mrs. Barlot in Jovan Djanovich.

Po \$3: Blazo Pejekovich in Mike Bizjak.

Po \$2: Milo Jevetic, mrs. Kogoy, Niko Vučkovic, družina Bučan, Peter Topić, Joseph Vinovsiki.

Po \$1: Walter Gregorich, Jim March, Joe Camlah, Mara B. Masanovich, Johana Gale, John Stremphel, Tomo Boskomeil, Milena B. Masanovich, Frank Baloh, Joe Sliap, Frances Gr-

man, Chafé Krantz, Frank Gale, Krčum Djukanovich, Louis Grčman, Vaso B. Pejakovich, Savo Janjevich, Raymond Matinich, Ilija Banovich, Danilo Bonovich, Martin Stebko, Stana Masanovich, Vaso Borovich. N. K. daroval 50 centov in N. N. 10 centov.

Skupna vsota, ki smo jo prejeli na shodu, nadalje prispevke za Titove znake in \$5, ki jih je daroval John Facini na pikniku, znaša \$204.79. Skupna vsota nabiralec znaša \$342.70, kakor sem že omenil, slednja pa \$204.79. To znese skupaj \$547.49. Ta vsota je bila naložena na čekovnem računu v National banki v Wilkes Barru. Od tega denarja pa smo poslali \$400 Združenemu odboru v New York, pozneje pa \$100 War Relief Fund of Americans of South Slavic Descent. Razni stroški, Titovi znaki, tiskanje naznamil, vojnaja, dvorana in oglaševanje, pa znaša \$37.00. Z dne 5. oktobra je ostalo še na banki \$15.49.

Iz gornjega pregleda računov lahko vsak sam vidi, da ni bilo potrošenega niti centja po nepotrebnem in da so vsi uradniki pridno delali brezplačno. Upamo, da je s tem vsem ustrezno, ako pa bi bila kakšna pomota, naj se to nam sporoči in bomo popravili.

John Kogoy, blagajnik.

POROČILO O PRISPEVKIH

West Allis, Wis.—Ob ustanovitvi naše podružnice SANSa smo imeli težave. Nekateri so zastavljali zapreke in prerokovali, da ne bomo uspeli. Taki izgovori so bili precej ničevi in puhli.

Toda peščica zavednih rojakov in rojakinj se je poprijela dela in tako je naša nasebina prišla na četrto mesto z ozirom na prispevke za SANS. Do sedaj smo prispevali že \$2000. V tej vsoti je vključena vsota \$450, ki jo je darovala družina iz svojih blagaj, ostali denar pa je bil nabran od hiše do hiše. Vsak si lahko predstavlja, da je bilo treba storiti mnogo korakov mali peščici, preden je bila spravljen skupaj omenjena vsota.

Naše delo še ni dovršeno. Vsak rodoljub naj stori svojo dolžnost in pomaga svojemu teptanemu in zaničevanemu narodu. Izgovorji, da smo v Ameriki in da se nam ni treba brigati za staro domovino, so sebični. Kako bi izgledalo, če bi videli nekoga, ki se bi potapljal, a vi bi mu rekli, naj se reši sam, ker vi morate gledati sami zase?

Tukaj sledijo imena in vsote, ki so jih darovali naši rojaki. Kdor zasluje poročila o prispevkih, lahko vidi, da je med njimi več oseb, ki so že večkrat prispevali.

V mesecu avgustu in septembru so prispevali: Društvo št. 234 SNPJ \$6.85; po \$2: Slovenski socialistični klub, Frank Grzetic, Mike Ruppe; po \$4: Vinc Pugelj; po \$2: John Jenko, Mike Gaiser in Joe Fritz; po \$1: Lepo Sušnik, Anna Miller (izročila mrs. Puncer).

Anton Demšar je izročil \$16, katere je nabral Joe Turek, tajnik družstva št. 104 SNPJ. Darovali so sledeči: po \$2: Anton Yershin, Frank Grzetic, Leo in Anna Milnar, Joe in Mary Mohar, John Gole in J. Zupan; po \$1: Jennie Yurkosek, Andy Miklavčič, Anton Ujčić in Ivana Kodre.

Frank Puncer je izročil \$10. Darovala sta sledeča: Joe in Louis Tesovnik vsak po \$5. Matt Radel je izročil \$14. Po \$5 sta darovali: Anna Panik in Frank Sedušak; po \$2: mrs. Schimeta; po \$1: Mary Borstnar in mrs. Skerish. Anna Puncer ni računala za vozne stroške, temveč je vsoto \$18.70 poklonila naši podružnici.

Theresa Kaynta je zbrala \$62.50. Po \$5 sta darovala Mike Soštarčič in B. F. Schweshofer. W. B. W.; po \$2: Louis Kožuš, L. Schuller, John in Frank Prosen in Andrew Sega; po \$1.50: Frank Primosić; po \$1: Frank Juvan, mr. Klepič, mrs. Tratnik, Elizabeth Sedmek, Stefanija Fluđernik, Louis Cukičaji, John Pautz, Josephine Trante, mrs. Jamnik, John Omejec, Rozi Zni-

dar, Mary Michar, Charles Blaseka, mrs. Stiglitz, John Rojten, Frank Kolenc, mr. Kokič, F. Flajnik, Frank Perko, John Tisel, Roman Blaska, Antonia Gradisnik, John Debelak, Josephine Brule, John Chaplock, Joe Kosorog, Jakob Plesnik, Steve Mohorko, Frank Marot, Apolonia Bratanich, mrs. Suban, mrs. Struel, mrs. Medved, F. Pink in Fay Drug Co. Po 50 centov pa sta darovala Mike Jerich in Daniel Mozar.

Nabiralcem in darovalcem najlepša hvala!

Mary Musich, tajnica.

OBISKI SORODNIKOV

Ogleady, Ill.—Rada čitam dopise in novice v Prosveti. V Prosveto bi pisala večkrat, toda sem ena tistih, ki rajši čita kot piše.

Dandanes ni nihče posebno vesel, kajti v vojni smo. Upam, da je bo kmalu konec in da se bodo naši sinovi zopet povrnili domov.

Dne 11. septembra sem doživela veliko presenečenje. Nekdo potrkala na vrata. Odpredim in pred seboj vidim mojo sestro Frances Shmiglich iz Rockferta, Ill. Še preden sem imela priliko spregovoriti, reče: „Prišelja sem ti bordanje...“ Pogledam in zagledam mojega brata Antona Panjona iz Dulutha, Minn., in njegovo ženo. Brata nisem videla že 26 let, njegove žene pa še nikoli. Prisrčno smo si segli v roke. Tako smo po dolgem času bili zopet skupaj dve sestri in brat. Takoj smo odločili, da gremo obiskat še dve sestri, ki tudi živita v državi Illinoisi.

V teh časih je težje potovati kot poprej, zlasti ker nimamo dovolj gasolina na razpolago, vendar pa mi je storila moja sosedica Christina Nadvesnik veliko uslugo in nas peljala v Granville, kjer živi ses. Katarina Grozdnik. Sedaj smo bili že skupaj tri-sestre in brat. Treba je bilo iti še k četrti sestri Ani Tominišek, ki živi v Wenoni, Ill. Bili smo res vsi zelo srečni, ko smo bili končno zopet skupaj po tolikih letih! Sestri Ana in Frances ništa videli brata že 26 let, Frances pa 35 let, dočim smo njegovo soprogo videli prvič.

Dne 14. septembra nas je Kristina Nadvesnik peljala v Starved Rock, da smo se tam malo ogledali. Prišel je čas odhoda. Dne 15. septembra sta se od nas poslovila in se podala proti Duluthu. Jaz in sestra Katarina Grozdnik sva ju spremlila do Chicaga. V Chicagu smo se ustavili pri družini Chesnick in pri Jerinovih.

Na koncu se vsem najlepše zahvaljujem za gostoljubnost, ki ste jo izkazali mojemu bratu in ostalim. Upam in želim, da se zopet vidimo. Pozdrav vsem čitateljem Prosvete.

Mary Svazlich.

O STARI DOMOVINI

Cleveland, O.—V stari domovini je menda imel vsak okraj svoje navade in stare tradicije. Po vseh vaseh smo imeli praznike, ki smo jih imenovali „opasilo“ ali „žeganje“. Dopoldne se je vršila v cerkvi služba božja, popoldne pa ples. Teden pred praznikom je slovenska zastava naznanjala, da bo ples.

Prvi ples je bil najbolj imeniten. Vsako dekle je pripelo svojemu fantu šopek iz nageljev in rozmarina. Plesali smo na prostem. Po večerji pa smo se odpravili skupno domov. Iz dajlave se je prikazala lepa, bela županova hiša. Vse je bilo tiho, na oknih so cveli nageljčki in zeleni rozmarin.

Sosedov Jurček je dejal, da gre klicat Milko. Andrejček, njegov zvesti spremljevalec, je hitro privolil. Od nekod je privlekel lestvo in jo postavil pod okno. Ker sta ga imela malo pod kapo, sta pod oknom zapela: „Jaz sem Krančičev Jurček, haha, dekle odpi duri, sem zauber fant, imam čist nov gvant.“ Takrat je bilo resnično lepo. Bili smo mladi in veseli.

Nikoli ne bom pozabila naše senožeti. Pasla sem živino, čitala knjige in pisala šolske naloge. Cestokrat sem tudi stikala za ptičjimi gnezdi. Pozneje je moj oče senožet prodal za 800 kron. Vsem je bilo žal za njo. Šlišala sem, da je Italija zvela tisto senožet gospodarju in zgradila, na njem letališče. Kdo bi si mislil, da se bo tako zaobrnilo. Mussolini je domala uničil slovenske kmete v tistih krajih.

Srečni smo, da smo se umaknili od tam. Naše trpljenje v tej domovini niti niti senca trpljenja, ki so ga doživljali naši predci v starih krajih, da ne bi zaničevali fašistov, ki so uničevali naš pri-iden in pošten narod. Strelji, ki so počili v Bazovici, še danes odmevajo v naših srcih.

Zaradi Italijanov smo imeli sitnosti tudi ameriški Slovenci, namreč po okupaciji naše Primorske smo vsi spadali pod Italijo in radi tega so nastale neprilike glede državljanskega papirja, zlasti pa še potem, ko je Mussolini stopil v zvezo s Hitlerjem in napovedal vojno. Tudi jaz sem imela sitnosti. Ko sem hotela dobiti državljanski papir, niso hoteli o tem nič slišati, dokler ni kapitulirala Italija. Papir sem dobila šele po kapitulaciji. Seveda, povedala sem oblastem, da nisem Italijanka in da jih so-vražim, a ni nič pomagalo.

Spominjam se gore Vremčice. Na njo smo šli šestokrat v poletnem času. Razgled z nje je bil čudovit lep. Na zapadu smo videli Tirolske Alpe in krasno Vipavsko dolino. Tudi Jadransko morje smo videli z nje. Vse to mi stoji živo v spominu. Želim, da bi bili naši krasni kraji osvobodeni in združeni in da bi prebolelo naše društvo strašno nesrečo, ki so jo prizadeli kruti sovražniki.

Frances Penko.

Frankova hčerka Mary in njen mož, ki meta svojo hišo v bližini, sta naša večkrat obiskat, tako tudi njune hčerke, Frank in Mary imata prijazen dom z lepim pohištvo, kar je pač dokaz, da so pridnih rok. Poleg tega pa sta vzgojila svoje otroke, tako da so jima vselej radi pomagali, kar se pozna na njihovi domačiji. Domov je prišel tudi Frankov sin Frank s svojo ženo Florence, s sinčkom in hčerko ter sinah, bilo nas je res mnogo skupaj. Zadnje omenjeni so prišli iz države Utah, kjer je Frankov sin uposten. Frankovi štiri sinovi so pri vokalih, ker jim dela skrb in kvartiro pravo družinsko veselje.

Moj mož se je končno spet odpravil k zdravniku, kateri je odredil, da mora takoj v bolnišnico, kjer je ostal štiri dni. Sio mu je na bolje, ampak kljub temu mi je ta nepriključna pokvarila veselje med sorodniki. Šla sem pogledat na naš vrt in pa naš dom, ki ga imamo v Canon Cityju. Češnje so bile bas zrele. Vprašala sem Anglejzino, ki ima v najemu naš dom, še smem nabrati češenj, kar je drage volje privolila. Prijetno je bilo v senci košatega drevja. Potekla so že štiri leta, odkar sem videla naš dom. Vse je tako lepo in ni-li se krasen razgled po divni coloradski okolici. Na severu se vidi Royal Gorge, tam se dviga-jo visoke planine in slavnji vrjaci s snegom pokriti. In to je bilo dne 22. julija! Kako lepo je v Coloradu! Najrajši bi bila ostala na prijazen griču in uživala coloradsko krasoto, ki ne morem pozabiti.

Canon City ni veliko mesto in se nahaja kakih 30 milj severozapadno od Puebla. Je zelo prijazno mesto, vse v drevju, sadnem in senčnatem. Tam imajo tudi Iron Water Springs, ime-li so tudi druge vrste toplic, ki pa jih ni več. Tamkajšnji prebivalci so zelo prijazni ljudje, postrežljivi in uljudni. Nekega dne sem šla v trgovino, da kupim obleko. Prodajalka sem vprašala, če obleko lahko princem nazaj, ako mi se ne bo prilagla. Vprašala je, od kje prihajam in ko sem ji povedala, je rekla, naj obleko kam vzamem, plačala pa bom potem, ako se bom odločila, da jo obdržim. Ta mlada prodajalka je bila res prijazno in postrežljivo dekle.

Četudi je pomanjkanje gasolina, so ga naši sorodniki toliko pristedili, da so nas vozili po okolici. Sestali smo se tudi z bivšim pueblskim župnikom Cirilom Zupanom in z njegovo sestro, pogledat smo šli tudi njegovo cerkev. Zelo se mi je dopadlo med tamkajšnjimi rojaki in rojakinjami. Vsega tega pregrešam že enajst let, odkar ne živim med njimi.

Iskrna hvala vsem skupaj za prijazen, naklonjenost in postrežbo, tako tudi Toncu in Mary, ki sta prišla iz Clevelanda, za iskazano prijazenost in dober to, enako Franku in Mary, ki

(Dálje na 3. strani)

Z OBISKA V COLORADU

Chloride, Ariz.—V Prosveti sem že večkrat čitala zanimive dopise s potovanj, pa sem se odločila, da opišem naše potovanje v Canon City, Colo., kamor sva se z možem podala na 19. julija. Cela štiri leta se je namreč pripravljaj, da bo šel obiskat svojega brata in sedaj se mu je želja izpolnila.

Četudi je pomanjkanje gasolina, so ga naši sorodniki toliko pristedili, da so nas vozili po okolici. Sestali smo se tudi z bivšim pueblskim župnikom Cirilom Zupanom in z njegovo sestro, pogledat smo šli tudi njegovo cerkev. Zelo se mi je dopadlo med tamkajšnjimi rojaki in rojakinjami. Vsega tega pregrešam že enajst let, odkar ne živim med njimi.

Iskrna hvala vsem skupaj za prijazen, naklonjenost in postrežbo, tako tudi Toncu in Mary, ki sta prišla iz Clevelanda, za iskazano prijazenost in dober to, enako Franku in Mary, ki

(Dálje na 3. strani)

Chloride, Ariz.—V Prosveti sem že večkrat čitala zanimive dopise s potovanj, pa sem se odločila, da opišem naše potovanje v Canon City, Colo., kamor sva se z možem podala na 19. julija. Cela štiri leta se je namreč pripravljaj, da bo šel obiskat svojega brata in sedaj se mu je želja izpolnila.

Četudi je pomanjkanje gasolina, so ga naši sorodniki toliko pristedili, da so nas vozili po okolici. Sestali smo se tudi z bivšim pueblskim župnikom Cirilom Zupanom in z njegovo sestro, pogledat smo šli tudi njegovo cerkev. Zelo se mi je dopadlo med tamkajšnjimi rojaki in rojakinjami. Vsega tega pregrešam že enajst let, odkar ne živim med njimi.

Iskrna hvala vsem skupaj za prijazen, naklonjenost in postrežbo, tako tudi Toncu in Mary, ki sta prišla iz Clevelanda, za iskazano prijazenost in dober to, enako Franku in Mary, ki

(Dálje na 3. strani)

Chloride, Ariz.—V Prosveti sem že večkrat čitala zanimive dopise s potovanj, pa sem se odločila, da opišem naše potovanje v Canon City, Colo., kamor sva se z možem podala na 19. julija. Cela štiri leta se je namreč pripravljaj, da bo šel obiskat svojega brata in sedaj se mu je želja izpolnila.

Četudi je pomanjkanje gasolina, so ga naši sorodniki toliko pristedili, da so nas vozili po okolici. Sestali smo se tudi z bivšim pueblskim župnikom Cirilom Zupanom in z njegovo sestro, pogledat smo šli tudi njegovo cerkev. Zelo se mi je dopadlo med tamkajšnjimi rojaki in rojakinjami. Vsega tega pregrešam že enajst let, odkar ne živim med njimi.

Iskrna hvala vsem skupaj za prijazen, naklonjenost in postrežbo, tako tudi Toncu in Mary, ki sta prišla iz Clevelanda, za iskazano prijazenost in dober to, enako Franku in Mary, ki

WAR RELIEF FUND OF Americans of South Slavic Descent

1010 Park Avenue, New York 28, N. Y.

PRISPEVKI DO VKLJUČIVSI 8. OKTOBRA 1944

Z namenom, da bo vsa naša javnost obveščena o akciji za pomoč našim narodom v Jugoslaviji, bo War Relief Fund of Americans of South-Slavic Descent...

Table listing donors and amounts for the War Relief Fund, including names like Kap. Anton Ivancic, Charles Gaber, and various clubs.

Skupno prejeli od Združenega odbora JSA \$7,346.98

PRISPEVKI OD 22. SEPT. DO VKLJUČIVSI 5. OKTOBRA 1944

Table listing donors and amounts for the period from Sept 22 to Oct 5, including Progressive Slovene Women of America and others.

Skupno \$10,144.00

PRISPEVKI OD 6. DO VKLJUČIVSI 8. OKTOBRA 1944

Table listing donors and amounts for the period from Oct 6 to Oct 8, including Yugoslav-American Central Council and others.

Skupno \$15,621.00

REV. S. MALETIĆ, glavni tajnik, ANNE TRAVEN, pom. blagajnica.

Vodja rumunske kmečke stranke zapretil z izstopom... Bakarešta, 18. okt.—Dr. Juliu Manu, vodja rumunske kmečke stranke...

socialisti vztrajali pri zahtevi, da morajo manjše levičarske grupe dobiti pozicije v kabinetu... V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

sta nama tako marljivo stregla. Tega gostoljubja ne bova nikdar pozabila. Ob priliki vam bova skušala vrniti. Želim, da se bi vaši sinovi kmalu vrnili zmagoviti domov, tako tudi vsi ostali sinovi naših mater!

Končno je prišel čas odhoda. Poslovili smo se, a v naših sreih nas je nekaj težilo, ker dvomim, da se bi še kdaj videli. Midva da se odšla v Arizono, ona dva v Cleveland, Frankov sin in družina pa v državo Utah. Tako smo se spet razkropili. V Pueblu sva prišla ob šestih zjutraj, naš vlak pa je odpeljal naprej šele ob enajstih, zato sem šla obiskat mojo prijateljico, sosedo iz starega kraja, ki je nisem videla ves čas, odkar je odšla v Ameriko. To je Mary Kristan. Ona in njen mož John imata prijazen dom, njuna hčerka in njen mož pa vodita salun. Onadva se pišeta Novak. On je imel tisti večer poslovljni večer pred odhodom k vojakom. Ti prijazni ljudje so nam imenitno postregli, nazadnje pa so šli vsi z nami na postajo. Iskrena hvala za gostoljubje in naklonjenost.

Upala sem, da se bo naš vlak dalj časa ustavil v Trinidadu, ker bi imela priložnost obiskat najine znanice in prijatelje, pa ni bilo mogoče. Koloradska krasota je izginjala in bližali smo se arizonski puščini. Kmalu sva se znašla doma zadovoljna, da sva videla najine sorodnike in prijatelje. H koncu želim poudariti potrebo, da vsi pomagamo vojnim naporom naše nove domovine z delom in z nakupovanjem vojnih bondov, da bo čim prej prišla zmaga nad sovražnikom in da se bodo čim prej ameriški vojaki vrnili domov k svojim dragim.

Agnee Lavrina, 299.

RAZNI KOMENTARJI

Canton, O. — Politični metej v Združenih državah je sedaj v kolosalnem vrtincu. Gre za posest Bele hiše prihodnjih štiri let. Vihar bo ponehal šele po volitvah, ki se vrše 7. novembra.

Božična darila za naše vojake se grmade v vzhodnih in zapadnih pristaniščih. Naša želja je, da bi bil to zadnji božič odpiranja daril na bojnih poljanah. Besede "mir ljudem na zemlji" naj bi bile že končno realizirane!

Tragedija varšavskih bojnikov

Poljske zamejne politike, tiste politike, ki je vedno ostro bodalo resnice in prave demokratičnosti. Mnogo nedolžnih oseb, ki bi lahko še dolgo živele, so postale žrtve umazane politike. Kaj bo mislila druga generacija o našem vojnem metežu, v katerem je toliko dnevnih iznenadenj in skoro neverjetnih političnih in barbarskih dogodkov? Seveda, ako bo druga generacija odrasla v takih razmerah kot rastemo mi, ne bo znašla dosti bolje soditi in misliti kot mi. Znašla se bo v političnih viharjih, ki se bodo kresali med seboj in ponovilo se bo še mnogo varšavskih tragedij.

Ameriški vojak je danes najbolje hranjen, najbolje plačan in sploh najbolje preskrbljen. Naša vojska, ki je bila zgrajena čez noč, se je odlično izkazala v Afriki in Evropi. Naši mornarici in marinski pehoti na daljnem Pacifiku, ki tako odločno drobi tropični imperij militaristov, se moramo pa naravnost čuditi.

Majhna, a toliko bolj hrabra vojska je jugoslovanska osvobodilna armada. Ta osvobodilna

vojska, katera je del velike jugoslovanske tragedije, je najslabše hranjena. O kaki zdravniški oskrbi ali plači ni niti govora. Temu se ni čuditi, kajti, kar so imeli v Jugoslaviji, je bilo skoraj popolnoma uničeno. Ako se v jugoslovanske razmere pogledimo do dna, ne moremo drugega reči, kot da je to ena izmed treh največjih tragedij malih narodov. Poljska, Jugoslavija in Grčija.

Noben drug narod ni tako grodo politično razdvojen kot jugoslovanski. Toda kadar govorimo o tej razdvojenosti, ne smemo pozabiti, da so bojevnik osvobodilne fronte edini naši zavezniki in kot taki priznani od zaveznikov.

Slovenske brambovce so obožili in prisilili, da se bore za nekaj, v česar sami ne verujejo. Obožili in s silo organizirali so jih ljubljanski škof Rožman, general Rupnik in nekateri drugi Lampetovci in Suštaršičevci. Nihče izmed teh brambovcev ni sovražnik Amerike, dasiravno nosijo umazane uniforme klerikalne klike.

Enako bi lahko rekli o hrvaških ustaših, ki danes služijo kriminalcu vseh kriminalcev Antu Paveliču. Nedeči in četniki so nesrečneži; prvi so orodje kvizlinga

Nediča, drugi pa veleserba Mihajloviča. Vse to imenujem jaz veliko jugoslovansko tragedijo, za katero so odgovorni imenovani odpadniki in zaslužijo, da končajo na vrvi. Ti kriminalci raje vidijo, da narod krvavi in umira razcepljen, kot pa da bi se pridružili narodni osvobodilni vojski ter se borili skupno za isto idejo, za novo in svobodno državo.

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

so vsi društveni tajniki in tajnice in člani, ki jih društva izvolijo v te svrhu.

- Naši nastavljeni lokalni in potovalni zastopniki so določena okraja so: Louis Barbarich, iz Milwaukee, Wis. in okolice. Anton Jančevič, iz Cleveland, Ohio in okolice. Frank Klus in Chisholma, Minn. in Chisholm in okolice. Frank Cvetan in Tire Hill, Pa. in vso srednje-vahodno Penns. Anton Zornik in Herminie, Pa. in vso zapadno Pennsylvania. John Zornik in Detroit in okolice.

Polog vseh teh pa lahko vsak član ali naročnik sam pošlje svojo narodno direktno listu

PROSVETA 2857 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

"They're Flame-Broiled for Flavor"

IN MY MODERN GAS RANGE!

We like our steaks charred a bit outside and pink and juicy inside. That's why I have a modern gas range with flame cooking. What a difference! Mrs. Iver Christiansen, 4931 W. Hutchinson One of 910,000 Chicagoans cooking with gas.

Le PLAMEN praži pravilno

"Kuhanje s plinom" pomeni užitek za Mrs. Christiansen in njeno družino—okusni, sočni užitek. Pomeni, da so njene pečenke in izrezki praženi tako, kakor jih pripravljajo znameniti šefi—pod plamenom, tako, da se obdrži sok in okus v mesu.

Čisti plinski plamen je bil vedno izvrsten pripomoček k pečenju, peki, praženju in navadni kuhi, in bo tudi v naprej. Za hitrost, čistost in ekonomijo, delajte tako, kakor Mrs. Christiansen, znanstveni šefi in skoro milijon čikaških gospodinj—kuhajte s plinskim plamenom.

Ustavite se na 122 S. Michigan Avenue in oglejte si vsakovrstne moderne plinske štedilnike v krasnih modernih kuhinjah. Oglejte si naprave za kontrolno temperaturo, ki vam prihranijo čas in delo, brezdimne hitre pražilce, grelce za počasno kuho, velike grele, avtomatične luči, avtomatično-časne kontrole za takrat ko vas ni doma in izolacijo peči, ki vas brani neznozne vročine, kadar kuhate. Potem boste tudi vi hoteli opremiti vašo kuhinjo z modernim plinskim štedilnikom, ko bodo zopet na razpolago odjemalcem v obče. Očitno vam bo zakaj jih v čikaških domovih, ki rabijo moderne kuhinjske opreme, več kot 98% "kuha s plinom."

* BUY MORE WAR BONDS... HOLD WHAT YOU HAVE *

Jedila so bolj dragocena kakor kdaj poprej! Pomagajte jih hraniti na teh 5 načinov...

Vojne zahteve živil na obeh, domači in vojni fronti, so večje kakor jih je mogoče dobaviti. Čeprav so "victory gardens" obilno obrodili, je hranitev živil bolj važna kakor kdaj prej.

- 1. Servirajte manjše odmerke—naj si sami vzamejo v drugič. Servirajte yaši družini manjše porcije—če potrebno več, bodo že vprašali.
2. Kupi samo toliko živil, kolikor jih rabiš. Kupuj samo tista, kar potrebuje tvoja družina. Posledica preobilnega nakupa je potrata.
3. Predolga kuha uniči vitamine. skrdli pečenko. Vsakovrstno me...
4. Kuhajte koreninske zelenjave brez lupljenja. Ako morate olupiti, tedaj storite to zelo tenko in tik preden kuhate.
5. Kupujte sezonska živila—in poskušajte nova. Poskušajte raznovrstne pripravke. Vaša družina bo zadovoljno presenečena.

The Clean Blue Flame that Heats or Cools

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

GORNJE MESTO

POVEST IZ ZAGREBSKEGA ŽIVLJENJA

EPISAL

BOGOMIR MAGAJNA

(Nadaljevanje)

Zagledal ga je natakar, ki ga je dobro poznal še iz nekdanjih dni, in pritekel k njemu. "Tako vam prinesem mizico in stol, gospod Jeraj!" Postavil je mizico za stebel, kakor je želel Simon, ter mu odnesel površnik in gosli. Simon je naročil čaj, kajti čutil je, da se ga še vedno drži mrzlica. Toda takoj nato je naročil tudi cigarete. Natakar ga je radovedno gledal. Simon se je zelo izpremenil od tistih mirnih dni, ko je še hodil v to kavarno.

"Kje ste bili toliko časa?" ga je vprašal.

Simon se je nasmehnil. "Po svetu, Ilija, daleč, daleč po čudnem, čudnem svetu in marsikaj sem doživel."

"Da, vidi se, da ste mnogo potovali," je odgovoril Ilija skoraj s spoštovanjem in takoj nato odhitel po čaj.

Tedaj je pristopil neki gospod k njegovi mizi in hotel prisest z nekakim prezirom. Skoraj pokroviteljsko je vprašal:

"Dovoljeno?"

"Ni dovoljeno," je odvrnil Simon.

"Kaj je ta prostor na tej strani zaseden?"

"Ni zaseden, toda ne pustim, da bi kdo sedel sem."

Gospod se je odstranil silno užaljen. Simon se je hudobno smehljajal za njim. Potem pa je uprl oči v vrata in jih skoraj ni odmeknil od njih. Listi in ilustracije so ležale neprečitane pred njim. Ljudje v tem prostoru, polni najživahnijših pogovorov, prelepa dekleta, sklonjena nad ilustracijami ali igrjoča remi, slikarji, godbeniki, igralci, pesniki, študentje, vse to je tonilo pred njim v neko nevidnost. Le tista vrata so se ostro risala v njegovem pogledu. Marije pa ni bilo. Prihajali in odhajali so gostje, Marije pa ni bilo.

Ura nad vrati je kazala dvanajst. Aparat je že odpel vrsto pesmi, Marije pa ni bilo. Vedno lepša podoba se je ustvarjala v njegovi duši, skoraj nepriradna, eterična. Nič ni mislil na to, kje je ona sedaj. Prav gotovo bo prišla to minuto, ta trenotek. Odprla se bodo vrata sama po sebi in ona se bo prismejajala v dvorano. Njen oboževavec ji je podaril nagelj. Vteknila si ga je v črne kodre in sedaj se že bliža po cesti. Oči so ji dobre kot pesem. Roke so ji kot bele misli, ki hočejo poleteti visoko. Gledal je, pričakoval in veroval, Marije pa ni bilo. Toda to mu ni zabiloslo nasmeha, ki se mu je prikradel na ustnice. Godba je polagoma opijanjala. Kolikokrat je včasih poslušal to godbo! Iste pesmi je prinašal aparat iz daljav, kot jih je prinašal včasih. Toda te pesmi so bile sedaj vse nekaj drugega. Nekaj skrivnostnega in nenavdnega je živelo v njih. Naenkrat se je iz godbe izvila nova pesem. Simon jo je poznal. Iz godbe, polne koprnenja, so plavale besede po prostoru in so bile silnejše od koprnenja samega. Bile so poslane nekdo Wagnerju iz skrivnostnega sveta v dušo in jih je on odel v godbo, te besede predic, ki hrepenje ob kolovratu čez široka morja in pričakujejo, da vstopi vsak hip oni, Holandec, ki blodi po širokih vodah. Pojo dekleta:

Brni, brni vretence,
naj le veselo se vrtil!
Brni, brni vretence.

Zaklad je moj na morju tam,
na dom on misli, na otroka.
Vretence dobro poj, le poj!
Ah vetra daj, da vrnil bi se on.

V oči mu je legala sanja. Prelepa melodija, ta prošnjati materiji, ki naj zapoje, zakoprni tudi sama, mu je blazila do raztrganosti utrujeno dušo in polnila njene prostore polagoma, polagoma z upom, ki je klical prav od daleč. Ta up, ta klic, ta pesem iz daljine, morda dih Marijine duše. Spomnil se je na nekega slikarja, ki je naslikal: Od gore, posejane z rožami, stopa žena z razprostrtimi rokami. V vse razdalje so ji uprte oči in je ženi ime: Pesem iz daljine. Spomnil se je na prijatelja doktorja. Tisti človek se je povrnil iz blaznice in bil naenkrat pametnejši od vse svoje okolice. Simon se je silno rad mudil v njegovi družbi. Toda, dasi so bili vsi začuden od doktorjevi besedi in se je zbiralo vedno več ljudi krog njega, se vendar ni nikdar prikradel nasmeh na njegov obraz. Kot da bi bile iz voščene maske, so mu bile poteze vedno nespremenjene. Naenkrat pa je prišla v Ljubljano gospa, tako lepa, tako nenavadna za to mesto, da je ostrmel na ulico, ko je potovala ona po njej. Dospela je od nekod iz severnih krajev. Njena obleka je bila nenavadna. Tesno se je prilagala vitkemu oprsu, navzdol pa je valovala kot sinji slap. Zlati lasje so ji obkročali lice kot lepo, lepo podobo. Toda ta podoba je bila živa. Ze oči so bile bolj žive kot vse druge podobe, ki so živele takrat v mestu. Simon je sredi ceste ustavil gospo. Takat je bila takrat njegova beseda, da se ni razsrdila lepa žena, ampak mu je sledila do tiste mize, kjer je sedel doktor, ki se nikoli ni zasmejal. Le uro in dan je presedela gospa pri doktorju. Ze tisto noč je odpotovala nazaj na sever. Toda v tisti uri, ko je ona prisleda k doktorju, se je temu prikradel nasmeh na ustnice. Voščena maska se je premeknila in od takrat se smeje prav do danes.

Te in druge zelo nenavdne misli so se polajšale Simona v tisti pozni uri po polnoči. Vse se mu je zadelo nekam čudno, nenavadno, nevsakdanje. Vsaka misel, ki je nadomestila prejšnjo, je bila še bolj polna barv in tistega nenavdnega. Ves prostor je dehtel po pestrih barvah. Opazovalji je začel goste. Dekleta, ki so igrala remi, niso bila tista dekleta, ki bi jih človek morda srečal na cesti, in spaček žoli, naslikan na karto, ga je dobrodušno gledal z nje, tako da se je Simon zasmejal in mu pokimal z glavo.

Zgodilo se je še to. Za vse druge goste sicer nič posebnega — saj je skoraj vsako uro prišel kdo kaj prodajati ali ponujati v kavarno in za te ljudi se gostje niso dosti zmenili. Sedaj pa je naenkrat pripadil mimo miz deček kakih desetih let, oblečen v modro platneno obleko, brez sukneje, dasi je bilo zunaj že močno mrzlo. Rumeni lasje so mu neostriženi valovali na rame. Skoraj kot kaka deklica je bil. Stopal je od mize do mize in delil liste različnih barv. Ustavil se je tudi pri Simonu in brez besede postavil list predenj. List je bil zelene barve. Za hip le sta se srečala z očmi in se zasmejala in kdo ve zakaj — Simon mu ni dal dinarja kot nekateri drugi — vendar je deček rekel: "Dank schön," in šel naprej ter se ponovno ozrl nazaj proti Simonu z mehkim nasmehom. Na listu je bilo tiskano z velikimi črkami:

Dalija! Kača z deklisko glavo!

Na velikem semnju!

Nečuvenco pogledati!

Vstopnina za otroke in dijake samo 3 Din,

za odrasle 6 Din.

"Za otroke in dijake," je nekajkrat ponovil, ne da bi mislil na kaj posebnega. Potem pa se je hipoma zasmejal tako glasno, da so se tisti, ki so sedeli v bližini, začudeno ozrli nanj.

(Dalje prihodnjš.)

Ameriški padalni vojak, ki ga vidite na sliki, ni imel preveč sreče, ko se je spustil na tla na Holandskem. Če bi bil padel vsaj na veliko kopicco sena ...

ljan iz hiše smrti? Če so se rodili iz mene vsi ti nesrečni, zmirrom zamišljeni, prezgodaj dorasli otroci — kaj ni tedaj njih lice moje lastno in pravo lice? Čemu še življenjski?

Odgovor na taka vprašanja je lahek, vesel pa ni: Novelist ne more pisati o svojem življenju. Če je kaj prida, je vsaka novela kos njega samega, kaplja njegove krvi, poteza na njegovi podobi. Objektivne umetnosti ni in je ne more biti, dokler je umetnost delo in dih človeka. Kdor je umetnik, kleše v kamen od začetka do konca sam svoj obraz. In verno misli, da je bil izklesal podobo Venerē ali Mojzesa. Pa mu ukaži: "Izkleši, umetnik, še svoje lice!" Roka se mu bo tresla, podoba ne bo resnična. Ali bo presvetla, ali bo pretemna, resnična ne bo in nikoli ne more biti. Zato ne, ker je človeka strah pred samim seboj. In ta strah je poglavitni izvirek vsake umetnosti. Umetnik je tisti otrok, ki poje v gozdu, da bi ne skoprnel od strahu. Ne išče se — ušel bi si rad.

Tudi ko bi človek imel tisto moč in tisti pogum, da bi sam posegel v globočino svojega bitja — do dna bi ne segel, ker dna ni. Prepada se odpira od prepada, brez kraja. Vsaka misel je blisk iz večnosti, je hči in mati legijonov. Če si jo za silo vkoval v besedo, še legijone vkuj! Drugeče podoba ne bo popolna in resnica bo laž.

S poštenimi očmi gledaš na svoje življenje, rad bi ga pregledal in prevozil do zadnje štacije. Strahoma spoznaš, da ni nikjer te zadnje štacije, da se voziš v večnem kolobarju. Izpovej se še tako vestno in verno, zmirom ti bo v srcu kljuval grenki občutek, da si bil nekaj sila važnega pozabil povedati; ne le nekaj važnega, temveč celo najvažnejše, tisto poglavitno stvar, zaradi katere edine si se bil napotil k spovedniku. Ah, in kadar se izpoveš še tega greha, občutiš iznova, da tudi ta ni bil tisti veliki greh; kakor gora vzraste drug za njim.

Napiši po vesti in veri, kako si živel, kaj si videl, kaj si mislil in govoril en sam dan. Če si jo za silo vkoval v besedo, še legijone vkuj! Drugeče podoba ne bo popolna in resnica bo laž.

S poštenimi očmi gledaš na svoje življenje, rad bi ga pregledal in prevozil do zadnje štacije. Strahoma spoznaš, da ni nikjer te zadnje štacije, da se voziš v večnem kolobarju. Izpovej se še tako vestno in verno, zmirom ti bo v srcu kljuval grenki občutek, da si bil nekaj sila važnega pozabil povedati; ne le nekaj važnega, temveč celo najvažnejše, tisto poglavitno stvar, zaradi katere edine si se bil napotil k spovedniku. Ah, in kadar se izpoveš še tega greha, občutiš iznova, da tudi ta ni bil tisti veliki greh; kakor gora vzraste drug za njim.

Napiši po vesti in veri, kako si živel, kaj si videl, kaj si mislil in govoril en sam dan. Če hčeš biti tako odkritosrčen, da bi ne povelil oči pred samim Bogom, boš pisal do groba zgodovino tistega enega dne. In razodej boš tolike strahote, da bodo ljudje najprej tebe kamenjali, nato pa drug drugega. In če bo kateri ostal, bo od prevelike radosti skoprnel ob nezasišlihanj lepotah, ki si mu jih bil razodel.

Take in še hujše misli so mi zagrenile to delo, dokler mi nazadnje niso izpulile peresa. Le nekaj mi je še na srcu. Nekdo je rekel, da si pišem nekrolg, nekdo drugi pa mi je kar očital, da si pojem slavo še ob živem telesu. Na nekrolg za zdaj še ne mislim in tudi mislim ne bom vse do tistega dne, ko se mi bodo zagabile ženske in se mi bo ustavilo vino; slavo pa sem že od nekdanj rajši drugim pel nego sebi. Zdi se mi, da bi bilo koristno, če bi vsak človek očitno povedal o svojem pravem življenju vse, kar more. Nikakor ne zato, da bi se razkazoval po vlačugarsko, tudi zato ne, da bi pisal povesti ljudem v pouk in zabavo, temveč edinole, da se razgleda sam po prostranih poljanah svoje duše, da sega mükoma in trepetoma iz prepada v prepada svojega bitja, da išče dna.

To pa je tudi vzrok, da bom kljub vsem pomislekom in dvomom, ki sem jih razložil, kdaj pozneje še nadalje pisal te mladostne spomine. Morda kmalu, morda čez dvajset let, če mi jih Bog da še toliko dočakati.

Butalski policaj in Cefizelj

Fran Milčinski

Bolj na ono stran leži vas, ki ji pravijo Butale. Butalci so gadjje; tisto leto, ko sta bili dve kravi za en groš, so se Butalci skregali s pametjo, pa so zmagali Butalci in ne pamet. Takšni so. V Butalah so imeli občinskega hlapca, ob delavnikih je pasel govedo in lenobo, ob nedeljah in praznikih pa si je na glavo poveznil kapo, ta kapa je bila rdeče obšita, v roko je vzel helebardo ali sulico in je bil policaj, strah tolovajev.

O tem policaju je slišal tudi grozanski razbojnik Cefizelj, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. Pa je zraslo Cefizlja, da si gre ogledat policaja, in je bilo tisto nedeljo, ko obhajajo v Butalah vsakoletno žegnanje in pobjo, pa je šel v Butale in se nastavil policaju tik pod nos.

Policaj je rekel: "Hop, Cefizelj, te že imam! Marš v luknjo! Imamo krojača, se mu pravi rabelj, ti bo vzel mero okrog vratu."

Cefizelj ni rekel ne bev ne mevn in je šel s policajem. Pa prideta mimo peka.

"Oh," je vzdihnil Cefizelj, "dokter še lahko požiram, en sam edini koruzni hlebec bi rad snedel, tako dobrih, pravijo, ne peko nikjer nikoder kakor v Butalnedel, tako dobrih, pravijo, ne talah."

"Nu!" je pritrdil policaj. "Pri nas imamo masten gnoj, naša moka iz naše koruze je kakor zabeljena."

In ker je bil pek za občinskega moža, mu policaj ni maral odjesti dobička in je pustil Cefizlja v pekarijo in se je s helebardo ali sulico postavil pred vrata, da ga počaka. Čaka in čaka, pa ga ni bilo Cefizlja — šent je bil odšel pri zadnjih vratih in se niti ni poslovil. Policaj — hud — krščen Maticček — tako je bil hud, da je kar pljunil. Ali Cefizlja ni bilo in ga ni bilo in ni vse nič pomagalo.

Poteče teden, potečeta dva, pride tretja nedelja, pa je Cefizlja spet zasrbelo, da gre v Butale, in je šel in se nastavil policaju pod nos.

"Hop," je rekel policaj, "ali te imam! Zdad mi več ne uideš!" in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: "Tujec sem," je rekel, "deželan, pa sem zadnjič pot zgrešil od peka, pa vas nisem našel. Ali mi je bilo malo hudo!" — in je šel s policajem kakor jagnje za materjo.

Pa prideta mimo peka in Cefizelj se je spomnil, da je lačen, in je lepo prosil in policaj ga je spustil v pekarijo; mislil si je: "Ti si zviti, jaz pa še bolj, to pot mi ne uideš!" in se je postavil na zadnja vrata. In je čakal, pa ni dočakal, ker je Cefizelj to pot šel zbogom pri sprednjih vratih; in je bil policaj sila hud, malo je manjkalo, da ni zaklel.

Potečejo trije tedni pa Cefizelj spet v Butaje in policaju pod nos.

"Hop," je rekel policaj, "ali te imam! Jaz ti pokažem, kaj je butalski policaj, da mu boš uhaljal!" in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: Ni vas bilo pred vrati," je rekel, "pa sem vas iskal, kje ste; do današnjega dne sem vas iskal in do te ure," in je šel s policajem in se ni nič branil.

Prideta mimo peka in si je Cefizelj spet zmisli, da bi šel in si kupil koruzni hlebec, je bilo prosil, da nikoli tega, je rekel policaj: "Tidek ti, bi spet rad ušel — pri tistih tih, kjer mene ne bo? Ne b Jaka! Daj semkaj groš, pa sam kupit koruzni hlebec, me ti čakaj tukajle!"

In je policaj šel in kupil prišel nazaj in ko je hotel Cefizlju dati hlebec, ni bilo Cefizlja. In je bil policaj tako jezda da je jezik pokazal za Cefizlja in je že dobro, da Cefizelj ni videl; zakaj Cefizelj je grozanski ropar, ki so pravili, je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. — Bazovica.

RADI BI ZVEDELI

za naslov Johna Langa, tiskarja poklicu, živi nekdo na severni strani Chicaga. Ako kdo rojavok njegov naslov, naj nam ga blagov naznaniti, če pa sam čita ta naj se zgleda pri

Adria Printing Co., 1838 No. Halsted St., Chicago Ill. Phone Mohawk 4707

Razni mali oglasi

1 1/2 STAN. ZIDANA 6-4 SOB HISA, zaprt porē. Vroča voda, koka prvo, peč v gornjem stanu, kari garaža. Odpotjem iz mesta 1410 North Lawndale.

100 AKROV ZEMLJE, ograjeno moderno, 10-sobno poslopje. Na štala, zemlja pognojena. Za pojasa pišite na Fred M. Davison, 330 Illinois, Salem, Ill.

IZDELOVALCI HLAČNIH ZA ROV, najvišja plača. Wm. K. R. 402 So. Market St.

WOOD WORKERS

Mizarsko vseh vrst delo. Shapers, Planners. Sawyers, Sanders. Cabinet Assembly Etc. Izkušenosť ni potrebna. Dobra plača in bonus.

ROCK-OLA Mfg. Co.

3232 Chicago avenue, ali pa telefonirajte RANDolph 3227 za pojasa.

DVE STAN. ZIDANA 5-4 SOB HISA. Vroča voda gorkota, zaprt. Cena \$8,300. 1 blok do L postaje. Kličite FAIRfax 7068.

POTREBUJEMO

5 MOŠKE ZA PAKIRANJE MOŠKE ZA DELO V SKLADŠČU IN DRUGA DELA. Stalno delo, dobra plača.

Vaughan's Seed Store

601 West Jackson

WAR FUND

1944

WAR FUND

MOJE ŽIVLJENJE

IVAN CANKAR

(Se nadaljuje.)

Jean Jacques Rousseau je imel pšiteno namero, da bi pokazal ljudem svojo mladost takšne, kakršno je videl sam. V tej svoji nameri pa je ravnal kakor nepremišljen oče, ki v nagli jezi zgrabí otroka za lase in ga trešči ob tla, nato pa ga pobere, ga objame in poljubi ter se cmeri z njim. Naprtil je svoji ubogi mladosti toliko različnih grehov, kolikor si jih je le mogel izmisliti, nazadnje pa je vse te grehe z učenostjo razložil in opravičil. Ob njegovih samoizpovedih obide človeka tisti občutek, ki je za pisatelja najstrašnejša obsodba: ne verjame mu.

Zadnjič sem bral v rokopisu obširne samoizpovedi Janeza Trčine. Tega moža povzdiguje visoko nad nas vse velika in lepa čednost, ki je nihče ni imel in nima v toliki meri kakor on, tista čednost, ki je pravo merilo za človeka in umetnika; ime ji je

odkritosrčnost. Brezobzirno pravičen je bil do sebe, usmiljen pravičen do drugih ljudi. Noben pisatelj še ni bil tako poklican in sposoben, da sam razkaže svoje življenje. Ali kazi ga, da nikoli ne more zatajiti starokopitnega šolmastra, ki hodi po svetu in ponuja lepe nauke, kakor Ribničan rešeta. V svojem življenjepisu daje zelo pametne in zelo stroge nauke svoji lastni mladosti, časih ji celo s patičo požuga. Zato se mi zdi, da podoba te mladosti ni čisto resnična, da jo je bil popačil šolmaister.

Če se je kakim možem roka tresla, ko so risali svoj obraz, kako bi se ne tresla meni? Ko sem pregledal ta poglavja, sem se začudil nemalo: Kdo je to? Kaj sem zares jaz? Ali ni le moj ubogi Jure, ki je hodil po drva v Blatni dol? Ali ni moj nebogljenec Marko, ki je nesel težki križi pred procesijo? Ali ni moj sirotni idealist Peter Nov-

Nekaj prijetnega za oči... Hollywoodska igralka Janja Pajek, ki je dobila primerek "The Shape."